

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 27P/8/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6421200823
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Juhás
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2021:6421200823.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudcom JUDr. Štefanom Juhásom vo veci starostlivosti súdu o mal. N. Š., nar. X. X. XXXX, trvalý pobyt ako matka, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny, Banská Štiavnica, dieťa rodičov: matka J. Š., nar. XX. X. XXXX, trvalý pobyt: T. D. Č.. XXX a otec S. Š., nar. X. X. XXXX, trvalý pobyt: T. D., t. č. C. K., Č. W., o návrhu na zníženie výživného, takto

rozhodol:

- I. Návrh otca na zníženie výživného **z a m i e t a .**
- II. Žiaden z účastníkov konania **n e m á** nárok náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec mal. N. (ďalej aj „navrhovateľ“ alebo „otec“) sa návrhom, ktorý bol Okresnému súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) doručený 15. 3. 2021, domáhal zníženia výživného na mal. N. (ďalej len „maloletý“) na minimálnu zákonom stanovenú výšku výživného z dôvodu, že mu bol v Českej republike uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý si v súčasnosti vykonáva. Ako ďalší dôvod uvádza, že matka mal. N. (ďalej len „matka“) s otcom nekomunikuje a nemá skoro žiadne informácie o maloletom. Matka takmer vôbec nereaguje ani na jeho listy.

2. Matka sa k návrhu na zníženie výživného vyjadrila v písomnom podaní doručenom súdu 9. 4. 2021. S návrhom otca nesúhlasí, pretože od rozvodu manželstva bol otec nezamestnaný bez príjmu a maloletý mal 6 mesiacov. Matka bola v tom čase bez akéhokoľvek príjmu, pretože jej otec žiadne výživné neposielal. Matka to riešila aj cestou trestného oznámenia a exekúcie, no ani napriek týmto pokusom navrhovateľ neplatil stanovené výživné 200 € mesačne. V mesiaci 6/2015 matka dostala po prvý raz náhradné výživné 120 € mesačne. Prvé výživné ktoré dostala od navrhovateľa bolo z väznice 18. 7. 2018 vo výške 63,94 €. Matka musí pracovať, aby vedela zabezpečiť všetky potreby maloletého. Otec sa naopak vo výkone trestu nemusí starať o nič a má možnosť pracovať aj počas výkonu trestu odňatia slobody. Navrhovateľ nemá žiadnu inú vyživovaciu povinnosť. Maloletý o otcovi nevie a nepozná ho, pretože od rodiny odišiel, keď bol ešte bábätko. Maloletý nie je vo veku, aby vedel pochopiť, že jeho otec je odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin. Navrhovateľa však informuje o maloletom, avšak necíti sa byť povinná odpisovať navrhovateľovi každý týždeň. Odpisuje podľa toho, ako jej to povinnosti umožňujú viackrát do roka.

3. Matka toho času býva s maloletým v rodinnom dome, ktorý je v jej vlastníctve. Od mesiaca 5/2016 pracuje v spoločnosti Cortizo a. s. Podľa predloženého prehľadu príjmov matka dosiahla priemerný čistý mesačný príjem 292,78 €, avšak v období 3/2020 - 2/2021 bola viackrát dočasne práceneschopná. V roku 2020 jej boli vyplatené dávky vo výške 4 104,40 € (ošetrovné, nemocenské). Okrem toho poberá prídavok na dieťa vo výške 25,50 € mesačne. Posledné mesačné výživné od navrhovateľa jej bolo

vyplatené vo výške 134,47 €. Od rozvodu až doposiaľ ani raz navrhovateľ nezaplatil výživné v plnej výške. Pokiaľ ide o výdavky, tak mesačná splátka hypotéky predstavuje 130 €, preddavkové mesačné platby za energie, koncesionárske poplatky a telekomunikačné služby predstavujú 138,61 €. Matka ďalej platí mesačný poplatok za telekomunikačné služby (mobilný telefón) 41 €, životné poistenie 40 €, poistenie domácnosti 27,50 € štvrťročne, daň z nehnuteľnosti za rok 2020 133,48 €, potraviny 300 €, z toho pre maloletého 150 € mesačne, oblečenie, obuv, hygienické potreby a školské potreby pre maloletého predstavujú ročný výdavok 850 €. Na lieky a vitamíny vynaloží ročne 180 €, maloletý býva často chorý. Raz ročne kupuje aj drevo ako tuhé palivo na vykurovanie domácnosti čo predstavuje výdavok vo výške 900 €.

4. K svojmu vyjadreniu matka doložila tieto listiny: potvrdenie o zaplatení dane z nehnuteľnosti za posledné tri roky, doklady o úhradách energií, potvrdenie o poberaní prídavku na dieťa, o poberaní nemocenského a ošetrovného za rok 2020, výpis z účtu vedeného v banke za posledných dvanásť mesiacov a výpis poplatkov spojených s účtom v banke, potvrdenie o výške príjmov za obdobie 3/2020 - 2/2021, výpis z listu vlastníctva č. XXXX.

5. Navrhovateľ na výzvu súdu predložil mzdové listy od počiatku výkonu trestu odňatia slobody (od 28. 10. 2016 do 31. 12. 2020). Z nich vyplýva, že navrhovateľ od začiatku výkonu trestu až do 5/2018 nebol zaradený do výkonu prác. Od 6/2018 až doposiaľ vykonáva práce za ktorú mu je každý mesiac vyplatená mzda v priemere 76 313 Kč, čo predstavuje podľa kurzu českej koruny ku dňu vyhlásenia rozsudku 2 955,92 €. Priemerná mesačná mzda za posledný rok tak predstavovala výšku 246,33 € po odpočítaní zrážok, ktoré mu boli každý mesiac zrazené z jeho mzdy. Medzi tieto zrážky patrí aj výživné, ktoré v roku 2020 bolo vyplatené matke v celkovej výške 39 209 Kč (1 518,73 €). V roku 2019 bola na výživné zrazená suma 21 052 Kč (815,43 €) a za časť roka 2018 suma 11 447 Kč (443,39 €). Navrhovateľovi boli zrazené výdavky („NVT prac. o“) v celkovej výške 17 647 Kč, iné výdavky zistené neboli.

6. Zo obsahu správy z 12. 4. 2021, zaslanej Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica (ďalej len „úrad práce“ alebo „kolízny opatrovník“), vyplýva, že maloletý býva s matkou v rodinnom dome, kde má vytvorené vhodné podmienky. Býva často chorý (zápaly dýchacích ciest) a trpí alergiou, v dôsledku čoho poberá v prípade potreby lieky. Maloletý je žiakom druhého ročníka základnej školy, spočiatku mal výchovné problémy, preto navštevoval odbornú pomoc. Vzhľadom na to, že matka pracuje, s výchovou jej pomáhajú rodinní príbuzní. Otcovi posielal trikrát do roka listy, kde ho informuje o stave maloletého, príp. priloží aktuálnu fotografiu maloletého. Otec posielal výživné až v roku 2017, aj to len vo výške 60 €. Až posledné 4 mesiace poslal matke 150 €. Od roku 2014 až do roku 2017 však výživné neplatil. Otec tak začal pravidelne platiť výživné, až keď nastúpil do výkonu trestu, kde podľa jej slov pracuje v kuchyni. Keďže od poslednej úpravy sa zmenili pomery na strane matky a maloletého, kolízny opatrovník nepovažuje návrh na zníženie výživného dôvodný, pretože by to nebolo v záujme maloletého, preto navrhuje návrh zamietnuť.

7. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 29. 4. 2021, bola prítomná iba matka a kolízny opatrovník. Otec sa pojednávania nezúčastnil, vopred svoju neúčasť ospravedlnil a súhlasil, aby sa uskutočnilo v jeho neprítomnosti. Matka naďalej zotrvala na svojom písomnom vyjadrení.

8. Naposledy bolo okresným súdom upravené výživné rozsudkom č. k. 12P/58/2014-27, z 28. 8. 2014, ktorým, okrem iného, bolo určené výživné 200 €, ktoré bol otec zaviazaný platiť vždy do 25. dňa každého mesiaca vopred k rukám matky. V tom čase bol otec nezamestnaný, nebol však evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Matka bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok a prídavok na dieťa spolu vo výške 226,72 € mesačne. Bývala spolu s rodičmi v ich rodinnom dome, na náklady spojené s bývaním prispievala mesačne 70 €. Výdavky matky predstavovali ďalej výdavky na telekomunikačné služby otca 20 € mesačne, ktoré prevzala potom, ako ich otec neplatil napriek tomu, že išlo o jeho záväzok, umelé materské mlieko 80 € mesačne, plienky 32 € mesačne, hygienické potreby 24 €. Otec si v tom čase brigádnicke privyrábal na družstve v N., kde aj žil v maringotke.

9. Navrhovateľ si toho času vykonáva trest odňatia slobody v rozsahu 12 rokov, ktorý mu bol uložený právoplatným rozsudkom Krajského súdu Ostrava z 7. 6. 2017, č. k. 45T/2/2017, ktorým navrhovateľa uznal vinným z trestného činu vraždy.

10. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

11. Podľa § 62 ods. 1 ZKR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

12. Podľa § 62 ods. 2 ZKR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

13. Podľa § 62 ods. 4 ZKR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

14. Podľa § 62 ods. 5 ZKR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa § 65 ods. 1 ZKR, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

16. Podľa § 75 ods. 1 ZKR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

17. Podľa § 78 ods. 1 ZKR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

18. Podľa § 78 ods. 3 ZKR, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

19. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

20. Z vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že nevzhliadol dôvod na zníženie výživného. Pokiaľ ide o zmenu pomerov oproti pomerom, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní o výživnom v čase vyhlásenia skoršieho rozsudku, je potrebné uviesť, že musí ísť o takú zmenu okolností, ktoré sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku, pretože v danom prípade sa zasahuje neskorším rozsudkom do zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí súdov.

21. V danom prípade mal súd na základe vykonaného dokazovania preukázať, že na strane maloletého došlo k zmene pomerov v tom smere, že jeho bežné výdavky vzrástli, keďže od posledného rozhodnutia je o 6 rokov starší, toho času navštevuje základnú školu. Zmena týchto pomerov neodôvodňuje zníženie výživného. Na strane otca zmena pomerov taktiež nastala, pretože v čase posledného rozhodnutia o výživnom bol nezamestnaný, toho času síce je vo výkone trestu odňatia slobody, v ktorom je však

zaradený do pracovného režimu, z ktorého dosahuje pravidelný mesačný príjem pri minimálnych výdavkoch. Paradoxne, od nástupu do výkonu trestu odňatia slobody navrhovateľ začal pravidelne uhrádzať bežné výživné, ktoré predtým neplatil vôbec alebo len sporadicky. V rámci výkonu trestu odňatia slobody otec nemá takmer žiadne výdavky, a preto môže z príjmu uhrádzať výživné v plnom rozsahu.

22. Prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa týkajú maloletých detí a najvyšším princípom výkonu rodičovských práv a povinností je záujem maloletého dieťaťa. Sústavná a dôsledná starostlivosť o výživu dieťaťa je súčasťou rodičovských práv a povinností. Plnením vyživovacej povinnosti rodičov k deťom by mali byť uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov a dieťa má zároveň právo podieľať sa na rovnakej životnej úrovni svojich rodičov. Súd mal zo strany otca preukázané, že i keď je vo výkone trestu odňatia slobody, má v rámci ústavu vytvorené podmienky, aby sa riadne zamestnal a dosahoval pravidelný mesačný príjem, ktorý bude postačovať na úhradu výživného. Súd nevezhladol žiadnu objektívnu prekážku, ktorá by mu bránila (vek, vzdelanie, zdravotný stav a pod.) vo výkone práce. Je zákonnou ako aj morálnou povinnosťou oboch rodičov poskytovať svojim deťom starostlivosť a výživu a za tým účelom sú rodičia povinní vynaložiť všetko úsilie k tomu, aby svojim deťom zabezpečili aspoň nevyhnutné základné potreby pre život a zdravý vývoj. Je neprípustné, aby podstatná časť vyživovacej povinnosti bola prenesená len na jedného rodiča. Navyše, v prípade trestu odňatia slobody a s ním spojených výdavkov si tieto zapríčinil otec sám svojim protiprávnym konaním, čo nemôže byť dôvodom pre zníženie výživného, pretože táto okolnosť je považovaná podľa § 75 ods. 1 posledná veta ZKR ako neprimerané majetkové riziko, ktoré otec na seba prevzal.

23. Rovnako okresný súd pripomína, že dôvodom na zníženie výživného nie je skutočnosť, že otec so synom nekomunikuje, resp. že mu matka neposkytuje informácie o maloletom v takej intenzite a rozsahu ako by si to predstavoval navrhovateľ. Právo rodiča na informácie nie je možné podmieňovať povinnosťou plniť si svoju vyživovaciu povinnosť, ku ktorej bol otec zaviazaný právoplatným rozhodnutím súdu. Každý rodič je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť bez ohľadu na to, či ho druhý rodič informuje o maloletom. Navyše, nebolo preukázané, že by matka s otcom o maloletom vôbec nekomunikovala a neposkytovala mu potrebné informácie.

24. Okresný súd zároveň zdôrazňuje, že pri posudzovaní príjmu otca vychádza z princípu potenciality príjmov, čo znamená, že je povinný zohľadniť nielen skutočný príjem, ale aj príjem, ktorý by mohol dosahovať vzhľadom na osobné predpoklady a neexistenciu objektívnej prekážky, ktorá by mu bránila v ich dosahovaní. V tomto smere okresný súd poukazuje na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. 2. 2019, sp. zn. 3Cdo 236/2018, podľa ktorých „Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov.“ Z týchto záverov okresný súd vychádzal aj v tomto prípade, pričom nemal dôvod sa od nich odchýliť.

25. Z uvedených dôvodov v súlade s citovanými ustanoveniami zákona súd rozhodol tak, že návrh otca na zníženie výživného v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný.

26. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP, pričom nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania, ani žiaden z účastníkov konania náhradu trov konania nežiadal priznať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré je potrebné podať v lehote 15 dní od jeho doručenia Okresnému súdu Žiar nad Hronom. Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov ďalej len „CSP“) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.